

Herinneringen aan de Kilderse Morph

WOORTELS IN DE ACHTERHOEK
rubriek over boerderij- en familiena-
men door Hank Harmsen
suggestions en aanvullingen 0543
472603

Tot midden jaren '70 stond aan de Doetinchemseweg 4 bij Kilder een boerderijtje met zeer laag wolfdak, dat met zijn hele omgeving een eeuwenoude indruk maakte. Het was 'de Morph' van de familie Tiemessen. Waar die naam vandaan kwam blijft een vraag. Morph is een Grieks woord voor 'vorm', maar hoe moest een eenvoudig boerenstulpje bij Kilder aan een Griekse naam komen? Ergens op een stijl in een bedstede stond het jaartal 1673.

Nu herinnert alleen een schuur nog aan de Morph. De historische boerderij zelf viel helaas onder de slopershamer. Ze was totaal uitgeleefd en restauratie was voor de bewoners te duur. Toen er eenmaal een nieuwe woning naast was gezet, verviel ook de woonbestemming en kon een restauratieplan, alsnog opgesteld door een gegadigde uit Doetinchem, niet doorgaan. Er werd gebruik gemaakt van de subsidieregeling Krotopruijing, maar dat geld moet nu nog komen.

Het echtpaar Marie en Harrie Tiemessen nam de Morph in 1952 over van de weduwe Wissink (Tante Gra). Marie was er in haar jeugd

♦ De Morph in augustus 1970. (Repro Hans Groene)

vaak geweest met vriendinnen, die nichtjes van Tante Gra waren. Het huis had tot de oorlog nog een open vuur met haal en wijde schoorsteen, bedsteden en een lemen deel. Door het inslaan van een VI in de omgeving sneuvelde de voorgevel. Bij het herstel werd het woongedeelte van een gewoon schoorsteenkanaal voorzien. De nieuwe voorgevel werd niet meer wit gekalkt.

Indeling

Marie Tiemessen (geb. 1925) vertelt over de (naoorlogse) indeling: in het voorhuis was een woonkeuken met blauw-rode estrikkenvloer, daarnaast een kamertje dat

later als slaapvertrek dienst deed, een smalle gang die de voordeur met de deel verbond, en langs die gang een guttje (waskuikentje) en een keldertje met daarboven een rommelzoldertje. Naast elkaar waren tegen de tussemuur naar de deel vier bedsteden, waarvan er twee op het kamertje en twee op de woonkeuken uitkwamen. De twee aan de woonkeuken waren naar de deel voorzien van een klein raampje, om 's nachts toezicht op het vee te kunnen houden. Op de deel met een plafond van slieten (lange palen) vonden we de anieke plee, drie varkenshokken en een koestal met roppels (stalpalen). De dakbedek-

king bestond aan het voorhuis uit rier, achteruit stro en enkele rijen pannen. Maar nos voor de kerststal hoefden de bewoners niet lang te zoeken; het groeide volop op het dak. Aan weerskanten had het voorhuis een zogenaamde geütegar, waardoor het schrobwater naar buiten kon vloeien. De lemen deel diende bij het twaalfen-een-halfjarig huwelijksfeest van het paar Tiemessen als dansvloer.

Waterput

Om het huis heen was het ook nog zo echt ouderwets. Een put met houten bovenbouw, een sloot langs de tuin, bergschuur, fiet-

sen- en washok, kippenhok en een hofpad dat aansloot op een kerkpad richting Zeddam, uit de tijd toen Kilder nog geen parochie was. In natte tijden was het rond de woning zo modderig, dat de bewoners de schoenen in de hand namen en op laarzen naar de verharde weg liepen.

Het huis werd steeds slechter. Gaten in het dak werden met golfplaten dichtgelegd, maar het water kwam ook langs de schoorsteen naar binnen. Zelfs in bed waren de bewoners niet veilig voor het regenwater. Het huis was van binnen toch al vochtig. Het huis was druk bevolkt, want behalve het

gezin met een reeks kinderen woonde ook Tante Gra er nog bij in.

Stabiel was het huis toen niet meer. Toen een trekker deze eens raakte, viel zomaar de hoek van het huis af.

Schilderachtig was het geheel wel. Ondanks of misschien door zijn vervallen staat trok de Morph de aandacht van veel liefhebbers van de oudheid, fotografen en schilders. Ook bracht de plaatselijke levensmiddelenwinkel Overgoor in de zestiger jaren al een ansichtkaart met de Morph uit.

10-1-1998 5350